

De angst voorbij...
naar meer hoop, meer (zelf)vertrouwen, meer
veerkracht en meer veiligheid.

Cathy Berx, gouverneur van de provincie Antwerpen

9 oktober 2009

Mijnheer de voorzitter,
Mevrouw en heren gedeputeerden,
Dames en heren provincieraadsleden,
Beste genodigden,

In de boekenkast klimmen...dat is gevaarlijk; de grootste jongen van de school een schop geven...dat is gevaarlijk; drinken uit zomaar een fles...dat is gevaarlijk; oversteken zonder uit te kijken...dat is gevaarlijk...Kortom: **“Leven dat is gevaarlijk”**.

Dat is de wat sombere conclusie van een overigens zeer geestig kinderboek van *Pittau & Gervais*.

Peuters en kleuters kunnen er blijkbaar niet vroeg genoeg aan wennen of op voorbereid zijn.

Ongeacht of het nu en hier objectief veiliger is dan vroeger en elders, zijn we ervan overtuigd te leven in een behoorlijk onveilige maatschappij.

We worden ook alsmaar angstiger.

Het maatschappelijk onbehagen en de onrust over criminaliteit, overlast en de talloze risico's van elke dag zijn behoorlijk groot.

Volgens de Engelse socioloog Frank Furedi zijn we – nodeloos - banger dan de vorige generaties.

Volgens Dominique Moïsi is angst de overheersende emotie in het Westen.

Voor het eerst in meer dan twee eeuwen zet het Westen niet langer de toon.

Volgens Moïsi “vormen de kwetsbaarheid die we ervaren en het relatieve verlies van onze centrale rol de kern van onze identiteitscrisis”. “

“Europa lijkt steeds meer op een angstige, vergrijzende samenleving die verlamd naar de eigen navel zit te kijken, terwijl buiten de wereld voort snelt”, aldus Tom Vandyck, een naar de VS uitgeweken correspondent voor De Morgen.

Onze angsten worden ook steeds diffuser.

Angst is niet langer een alerte reactie op een reëel gevaar of aanwijsbare dreiging, maar een onbestemde heersende emotie: een moeilijk te vatten angst voor een ongewisse en dreigende toekomst waarop de mens geen of weinig vat meent te hebben.

Bijgevolg interpreteren en ervaren we de werkelijkheid door een ‘bange’ bril en beleven we onze samenleving als ‘een risico-samenleving’.

De ‘cultuur van de angst’ lijkt wel ons natuurlijk biotoop.

In de OESO-landen is de “struggle for life” nochtans gestreden.

Onze basisbehoeften zijn zo goed als vervuld.

Niettemin, in bange ogen nemen potentiële bedreigingen en risico's toe.

Oude gevaren, maar vooral nieuwe, moeilijk te “pakken” risico’s
bepalen onze huidige samenleving.

Er is fysiek en verbaal geweld.

Er zijn de risico’s thuis, in het verkeer, op het openbaar vervoer, bij de
voedselproductie, op het werk - zeker in zogenaamde risicoberoepen...

Er zijn grote en kleine incidenten en rampen.

Er zijn de risico’s die betrekking hebben op milieu, economie en
banken.

Er zijn de ongrijpbare risico’s zoals fijn stof, nucleaire straling en
internationaal terrorisme.

De impact en de gevolgen zijn vaak moeilijk te voorspellen en
nauwelijks te overzien.

Waar de beheersing van die risico’s centraal staat, is het streven naar
veiligheid en zekerheid een logische beleidsvertaling.

Immers ook zekerheid en veiligheid zijn essentiële voorwaarden voor
de creatie van welvaart en welzijn.

Na de brede sociaal – economische rede van vorige jaar, past het dan
ook om dit jaar uitgebreid stil te staan bij het thema “veiligheid”.

Een thema dat nauw aansluit bij de federale taken van gouverneurs.

We zitten immers het provinciaal veiligheidsoverleg voor en het
Coördinatiecomité ingeval van een provinciale rampenfase.

Bovendien spelen we een belangrijke rol in de strijd voor verkeersveiligheid.

Ik zal mijn verhaal over “veiligheid, angst en onzekerheid” plaatsen in een weliswaar vrij rudimentaire en dus ongenueanceerde schets van onze samenleving.

Daarna volgt een heel korte samenvatting van de objectieve veiligheid van de provincie Antwerpen.

Ik focus daarbij niet enkel op de klassieke criminaliteitscijfers, maar ook op ongevallen thuis of op de werkvloer, op incidenten en rampen. Met die kennis in het achterhoofd zal ik een denkkader ontwikkelen waaraan een sterk veiligheidsbeleid mijns inziens moet beantwoorden.

Afsluiten doe ik met een selectie uit de vele beleidsinitiatieven van onze provincie en enkele beleidssuggesties, waaronder ik de komende jaren mijn schouders zal zetten.

Hoe ziet onze samenleving er in veel te grove lijnen uit?

Onze samenleving kenmerkt zich door een toenemende **individualisering**, zo wil de open deur.

Individualisering, in die zin dát de hang naar keuzevrijheid en

zelfsturing erg groot is en we moeite hebben met afhankelijkheid van anderen, met gezag en niet-zelfgekozen conformisme.

Deze – godzijdank - toegenomen vrijheid leidt dáárom niet zozeer tot een toenemende verscheidenheid in opvattingen en gedragingen.

Denk maar aan de opeenvolgende hypes en modegrillen, het verafgoden of verguizen van dezelfde idolen, aan groepsdruk...

Individualisering draagt er o.m. wel toe bij dat de kans op normoverschrijdend gedrag en onverschilligheid toeneemt.

Immers, in een sterk geïndividualiseerde samenleving, is de zoektocht naar en de aanvaarding van een universeel of breed gedragen normen– en waardenkader allerminst vanzelfsprekend.

Net zo min als empathie.

Hoe vaak vergeten we niet dat vele van onze keuzes of gedragingen héél ingrijpende gevolgen hebben voor anderen?

Individualisering gaat bovendien vaak gepaard met een toenemende anonimiteit en atomisering- zeker in de grote steden.

Met hoevelen mijden we elk gesprek? Teruggelooid op onszelf, veilig afgesloten van anderen en van de wereld, vaak met een koptelefoontje op onze oren?

Welnu, in de beslotenheid van de anonimiteit laten velen zich al eens wat sneller gaan. Zo ook op het internet.

Lees er de blogs en internetfora maar eens op na!

Blogs en internet...we leven ook in een wereld van informatica en **informatisering**.

Het internet biedt als het ware een permanent beschikbaar, anoniem en amoreel decor bij de vormgeving van het individuele levensproject.

De hoeveelheid info en vooral verschillende, tegenstrijdige boodschappen kunnen de onzekerheid vergroten.

Bovendien biedt het net een vaak moeilijk controleerbaar instrument om mensen voor het oog van de wereld neer te halen, op te lichten of tot wanhoop te drijven, snode plannen te smeden of de wereld te confronteren met niets tot de verbeelding overlatend geweld...

“Nieuwe technologieën hebben een wereld geschapen waarin nooit eerder zo weinigen in staat zijn geweest om zoveel anderen zo veel kwaad te doen”.

Deze woorden van Churchill van goed zestig jaar geleden, hebben nog niets van hun actualiteitswaarde ingeboet!

Anderdeels kan het internet de sociale participatie ook enorm verbeteren: nieuwe relaties kunnen makkelijk worden aangegaan en oude beter onderhouden.

Geen grens of tijdsbarrière staat communicatie in de weg.

De vervaging van grenzen en tijdbarrières is meteen ook het gevolg van de zogenaamde **globalisering**.

Globalisering betekent een nooit geziene toename aan kansen, maar brengt ook bedreigingen met zich mee zoals een tekort aan verbondenheid en bijgevolg ook aan betrokken- en geborgenheid.

Globalisering leidt tot de internationalisering van criminaliteit en van het risico op pandemieën.

Globalisering brengt migratiestromen op gang met nieuwe uitdagingen op het vlak van integratie en participatie.

Het verplicht ons op een meer assertieve manier op te komen voor wat hier en nu essentieel is: respect voor de wetten en waarden van het land waarin we leven, aldus o.m. Lucas Van der Taelen in De Standaard.

Globalisering veroorzaakt een verschuiving van economische beslissingscentra met ingrijpende gevolgen voor de werkgelegenheid en voor lokale toekomstperspectieven...

Kortom, ook globalisering draagt voor velen bij tot onzekerheid en roept scherpe identiteitsvragen op.

Tegelijk impliceert het wereldburgerschap een kritische houding ten aanzien van wat we verbruiken, de omstandigheden waarin producten worden gemaakt en mondiale kwesties als armoede, honger, de vervuiling van onze planeet, de impact van oorlog en geweld... Weten of kunnen weten...

Er is geen ruimte voor vrijblijvendheid of stiekem de andere kant opkijken!

Als deze kenmerken van onze samenleving zo kunnen drukken op vele mensen en het samenleven, hoe zit het dan met overtuigend klinkende pleidooien voor meer risico, een grotere creativiteit én inzet op innovatie?

Welnu, een vierde kenmerk van onze huidige samenleving heeft te maken met haar dynamiek, met **intensifiëring** of 'vitalisme'.

Alles moet hoger, harder, sneller.

Jonger ook.

Soms op het roekeloze af.

Ook dat leidt tot een zekere uitbundigheid en onbegrensdsheid waarmee we ons eigen leven vorm kunnen geven.

Er is de hang naar kicks.

Een fundamenteel streven om alles hier en nu te willen en te hebben, liefst zonder al te veel inspanning.

Kunnen we nog wel leven met uitstel van behoeftebevrediging?

Kunnen we nog voldoende denken en handelen in functie van de lange termijn?

Wanneer de eigen beleving de maatstaf is waarmee we ons individueel gedrag bepalen dan zullen we onze vrijheid allicht intensiever beleven en is er meer ruimte voor creativiteit en innovatie.

Slecht gekanaliseerd vergroot dit vitalisme de kans op normoverschrijdend gedrag!

Haast grenzenloze vrijheid; de schier eindeloze waaier aan mogelijkheden of kansen – waarvan velen zich terecht of ten onrechte verstoken voelen; de opdracht voor elkeen om zijn of haar levensproject uit te tekenen in een “ieder zijn gedacht”-samenleving zonder evident gemeenschappelijk referentiekader aan waarden en normen dat bijdraagt tot individuele en collectieve zingeving; de afwezigheid van een zingevend referentiekader dat niet of niet per se wordt gecompenseerd door een groot plichtsbesef en sterk verantwoordelijkheidsgevoel...

Ziedaar een context waarbinnen de kans om slachtoffer te worden van een crimineel feit, ongeval of ramp groter lijkt.

Veel uiteenlopende feiten en gebeurtenissen worden bovendien onmiddellijk vertaald in termen van “veiligheid”, “onveiligheid” en “onzekerheid”.

Kortom, er is een verhoogde veiligheidsbehoefte ontstaan én een verhoogde gevoeligheid voor (on)veiligheid.

Komt daarbij dat de handhaving door de overheid en met name door veiligheidsdiensten en bepaalde hoven, rechtbanken en

strafinrichtingen steeds meer lijkt te falen.

Als een rechter een inbreker vrijspreekt, omdat een eerdere straf toch niet werd uitgevoerd; als een jongere een “berisping” krijgt voor messteken; een voor roofmoord veroordeelde negentienjarige in een vrij weekend zijn dochttertje en haar overgrootmoeder koelbloedig ombrengt; reischoppers en drugbendes in het Brusselse minstens ogenschijnlijk ongemoeid worden gelaten, als een dronken doodrijder de gevangenis na een weekje mag verlaten... met zijn rijbewijs nog op zak, vragen zeer velen zich vertwijfeld af: treedt de overheid nog wel op wanneer wetten worden overtreden en/of de veiligheid in het gedrang komt?

Treedt ze op tijd, consequent en voldoende doortastend op?

Treedt ze in de juiste gevallen op?

Alvorens deze vragen op te nemen in het ruimer kader waaraan een veiligheidsbeleid mijns inziens moet beantwoorden, moeten we eerst zicht krijgen op de objectieve en subjectieve onveiligheid van onze provincie.

Immers, elk goed beleid begint met een goede omgevingsanalyse.

Dames en heren,

Hoe veilig is onze provincie?

Een zinvol antwoord op deze vraag vereist een blik die verder reikt dan de criminaliteitsstatistieken.

Immers, het totaal aantal doden en gewonden door ongevallen in het verkeer, op de werkvloer en in de privésfeer met name door brand, CO-vergiftiging, verstikking, verdrinking, valpartijen of door zelfdoding is veel groter dan het aantal slachtoffers te betreuren door criminaliteit of gewelddadig opzet.

Alvorens op enkele cijfers in te gaan – de details vindt u in het boekje – nog dit.

Veel van de cijfers die ik u meegeef, hebben we vaak haast ambachtelijk bijeen moeten sprokkelen.

Voor een aantal fenomenen en incidenten zijn helaas geen Antwerpse cijfers beschikbaar.

Dames en heren,

Raadsleden,

Ik ben me ervan bewust: weinig is zo vervelend dan luisteren naar of het uitspreken van een reeks cijfers.

Maar we moeten er even door, om een concreet zicht te krijgen op de objectieve veiligheidsrisico's en de subjectieve onveiligheidsgevoelens in onze provincie.

1. In de provincie Antwerpen werden in 2008 161.344 misdrijven geregistreerd.
2. Diefstal en afpersing staan in voor 42% van het totale aantal misdrijven. Vandalisme, o.a. graffiti en vernieling voor 11%, aantasting van de lichamelijke integriteit voor 9% en drugs voor 6%.
3. Diefstal en afpersing nemen af in vergelijking tot 2000.
De snelle diefstallen: winkeldiefstal, zakkenrollen, handtassenroof en steaming zijn een groeiend probleem.
10.000. gezinnen en meer dan 3400 ondernemers worden jaarlijks geconfronteerd met een inbraak.
4. Vandalisme: In de provincie Antwerpen werden 18 363 feiten van vandalisme geregistreerd.

5. Slagen en verwondingen: 11.422 geregistreerde feiten in 2008.
In vergelijking tot 2000 gaat het om een stijging met 63%.
Dit cijfer is waarschijnlijk niet eens volledig.
Bij slachtoffers van intrafamiliaal geweld is de aangiftebereidheid immers zeer klein.
6. Ook de druggerelateerde criminaliteit is de afgelopen jaren – na een duidelijke daling begin jaren 2000 – scherp toegenomen.
In 2001 werden 5.500 drugdelicten geregistreerd.
In 2008 waren dat er 9.250!
7. Verkeersongevallen: In 2008 verloren 922 personen het leven bij verkeersongevallen in België.
In onze provincie stierven in 2006 218 mensen in het verkeer.
Dat betekent 1 verkeersdode per 13.238 inwoners.
In verhouding tot de overige provincies scoort de provincie Antwerpen hier slecht.
Naast het vermelde aantal dodelijke slachtoffers werden 1362 mensen zwaar gewond.
8. Arbeidsongevallen: In 2007 werden in België in de privé-sector 184.717 arbeidsongevallen geregistreerd. 18,2% daarvan ofte 33.618 ongevallen deed zich voor in de provincie Antwerpen.
De meest kwetsbare groepen zijn de uitzendkrachten, jonge en nieuwe werknemers.

9. Wat de ongevallen thuis of in de privésfeer betreft, beschikken we enkel over Belgische schattingen op basis van huisartsenpeilpraktijken in de periode 1995/1996!
Jaarlijks worden naar schatting 220.000 Belgen het slachtoffer van een ongeval in de privésfeer.
10. Voor vergiftigingen hebben we meer precieze, maar geen per provincie uitgesplitste cijfers.
In het jaarrapport 2007 vermeldt het Antigifcentrum 44.376 gevallen van intoxicatie, waarvan 10% bewuste of gekozen vergiftigingen met het oog op zelfdoding of moord.
Liefst 30% van de intoxicaties treft kleuters tussen één en vier jaar.
Ook CO-vergiftiging blijft slachtoffers eisen.
11. Brandwonden worden helaas niet gecoördineerd geregistreerd.
12. Hoewel de provincie Antwerpen een risicogebied is voor incidenten en calamiteiten – Antwerpen telt het grootst aantal SEVESO-bedrijven van heel België en herbergt veel strategische infrastructuur – valt het aantal rampen al bij al mee.
13. Wat de subjectieve onveiligheid betreft, zien we in 2006 voor het eerste een lichte daling van het aantal mensen dat

zegt zich altijd, vaak of soms onveilig te voelen en vermijdingsgedrag te vertonen.

Verontrustend is dat de groep mensen die zich nooit onveilig voelt, afneemt.

De grootste groep voelt zich “zelden” onveilig.

Op basis van deze rudimentaire veiligheidsschets, kunnen we alvast volgende conclusies trekken:

1. Voor zover we de cijfers kennen is onze provincie in vergelijking tot de gegevens voor heel België niet uitgesproken veilig noch uitgesproken onveilig.
2. Wel moeten we het gevaar niet al te ver zoeken: het dreigt namelijk vooral in de onmiddellijke omgeving: in en rond het huis (ongevallen maar ook intrafamiliaal geweld) en in het verkeer.
3. we moeten zeer alert blijven voor een aantal harde feiten en cijfers zoals: het zeer groot aantal inbraken in onze provincie, het hardnekkig probleem van de fietsdiefstallen en de verloedering van onze leefomgeving door vandalisme en graffiti.
4. Het aantal gewelddelicten ligt hoog in onze provincie.
Bovendien wordt het aantal allicht schromelijk onderschat door

het grote dark number in het bijzonder voor wat betreft
intrafamiliaal geweld en verkrachtingen.

5. Al bleek het nog niet uit de eerder genoemde cijfers: elk jaar sterven 170 mensen door zelfdoding in onze provincie.
6. Bij gebrek aan gestandaardiseerde, goede registratieprocedures is er een verbijsterend tekort aan goede, betrouwbare, robuuste, vergelijkbare en geactualiseerde Antwerpse statistieken in de verschillende domeinen van veiligheid en criminaliteit.
7. Een belangrijke stimulans om daadwerkelijk vooruitgang te boeken, zijn meetbare doelstellingen.

Zo moet het de ambitie zijn om het aantal verkeersslachtoffers jaarlijks met minstens 10% te doen dalen; het aantal woning- en bedrijfsinbraken te halveren in een periode van 10 jaar; het aantal geweldsmisdrijven te doen afnemen met 25%; het aantal slachtoffers en ongevallen in huis met een derde te zien verminderen.

Ook een benchmark tussen de steden en gemeenten en een uitwisseling van goede praktijken zal daarbij een belangrijke stimulans zijn..

Dames en heren,

Met dit zeer beknopt maatschappijbeeld en een aantal objectieve gegevens met betrekking tot ongevallen, criminele feiten en risico's in het achterhoofd, wil ik kort het kader schetsen waaraan een goed veiligheidsbeleid mijns inziens moet beantwoorden.

Een goed veiligheidsbeleid is een zakelijk en resultaatgedreven veiligheidsbeleid dat bovendien bijdraagt tot hedendaagse vormen van samenlevingsopbouw.

Een samenlevingsopbouw die niet de naïeve ambitie heeft om de geschetste kenmerken van onze samenleving krampachtig te willen terugschroeven.

Een samenlevingsopbouw die met deze kenmerken in het achterhoofd bijdraagt tot een meer betrokken, veerkrachtige, hoopvolle samenleving die eindelijk haar zelfvertrouwen terugvindt.

Ten eerste: betrek mensen actief bij de uitwerking en de realisatie van een integraal veiligheidsbeleid!

Deze eerste pijler van een sterk, samenlevingsversterkend veiligheidsbeleid reikt verder dan het luisteren naar burgers over hun opvattingen en verwachtingen rond veiligheid, risico's en onveiligheidsgevoelens.

Uitgaan van de kracht van mensen ter versterking van de handhavingsmacht van de overheid is veeleer ook een appel op de zelfredzaamheid en de verantwoordelijkheid van elkeen om risico's te beperken, de samenleving te versterken en op zijn of haar manier bij te dragen tot een veiliger samenleving.

Een overheid kan deze verwachting m.i. evenwel slechts dan met veel recht en rede koesteren of uitspreken wanneer ze haar zaken zelf perfect op orde heeft op het vlak van doortastende ordehandhaving, rechtshandhaving en strafuitvoering.

Burgers blijven mobiliseren en motiveren om bij te dragen tot een veiliger samenleving zal maar blijven lukken als de overheid erin slaagt om haar kerntaken op het vlak van risicobeheersing, veiligheid, zekerheid en de strijd tegen criminaliteit en overlast waar te maken.

Ten tweede: bouw veiligheid van bij de aanvang in als een intrinsieke kwaliteitseis van elk beleid!

Kan je vandaag nog spreken over kwaliteitsvol wonen, zonder het te hebben over veilig wonen?

Over succesvol ondernemen, zonder te spreken over veilig ondernemen?

Over goede gezondheidszorg, zonder te spreken over veilige gezondheidszorg?

Over kwaliteitsvol onderwijs, zonder ook oog te hebben voor de veiligheid op school? Over mobiliteit, zonder volgehouden inspanningen voor verkeersveiligheid?...

Dat kwaliteitsvolle arbeid een blijvend waar te maken engagement impliceert voor veiligheid op het werk is gelukkig al lang een verworvenheid.

In het boekje heb ik deze gedachte heel concreet uitgewerkt voor het beleidsdomein wonen.

Immers, als je kijkt naar het aantal inbraken en het aantal doden en gewonden door brand of ongevallen thuis, zou veiligheid een evidente kwaliteit van het huisvesting- en woonbeleid moeten zijn.

Wie een woning bouwt of renoveert zou behalve een energie-audit ook een geïntegreerd veiligheidsadvies voor zijn/haar (toekomstige) woning moeten kunnen krijgen m.b.t. inbraakbeveiliging en technopreventie, maar ook m.b.t. veiligheidsslotjes, branddekens, de goede plaatsing van en controle op waterverwarmers, goed sluitende mengkranen met temperatuurbegrenzing enz.

Sinds het Vlaams decreet van 8 mei 2009 van kracht is, zijn rookmelders alvast verplicht in elke nieuwe of gerenoveerde woning. Misschien moet de provincie Antwerpen het voortouw nemen om alle huizen en in het bijzonder ook alle sociale huur- en koopwoningen te voorzien van een goedgekeurde rookmelder.

Wat inbraakbeveiliging betreft wijzen o.m. de gemeente Schelle en de politiezone Grens ons de weg: wie een bouwvergunning krijgt, ontvangt bovenop een gratis technopreventief advies!

In de zone Antwerpen werden alle woningen systematisch bezocht met het oog op een technopreventief advies.

De zone Rupel heeft een uitgebreide inbraakbrochure uitgewerkt met een uiterst handige checklist die garant staat voor een perfect pv.

We moeten ervoor zorgen dat ze worden gebundeld zodat ze als goede voorbeelden kunnen worden gedeeld.

Zonder het aantal effectenrapporten te willen opdrijven, zou elke overheid of dienst bij nieuwe beleidsvoornemens moeten aangeven dat ze wel degelijk oog hebben gehad voor de beleidsspecifieke veiligheids- en risicoaspecten.

Ten derde: kies radicaal voor een integraal, evidence based veiligheidsbeleid!

En zorg voor een veiligheidsketen met sterke schakels.

In een goed en integraal veiligheidsbeleid sluiten breed opgevatte, samenlevingversterkende preventie, snelle en kordate bestraffing en een goede nazorg voor slachtoffers en daders naadloos op mekaar aan.

Bovendien moet ook de intrinsieke kwaliteit van elke schakel hoogstaand zijn.

De keten is immers maar zo sterk, als haar zwakste schakel.

Dames en heren,

Het belang van goede preventie is niet te overschatten.

Daarvan moet ik u hopelijk niet overtuigen.

Overigens, dat jonge ouders weer kiezen voor een strenge opvoeding, zoals onlangs bleek uit een studie van de Christelijke Mutualiteit kan ik, kunnen we enkel toejuichen.

Het past perfect in het verhaal dat ik daarover ontwikkel.

Ik hoop dat u dat uitgebreide deel grondig naleest in het boekje en het me niet kwalijk neemt, dat ik iets langer stilsta bij het belang van snelle en kordate bestraffing.

Opdat preventie zou blijven werken en bestraffing geloofwaardig zou blijven is het van kapitaal belang dat een kordate, correct uitgevoerde straf snel volgt wanneer een misdrijf werd gepleegd of overlast werd veroorzaakt.

De middelen waarover het strafrechtelijk – en handhavingsapparaat beschikt, zijn evenwel schaars.

En dus moeten keuzes worden gemaakt en prioriteiten bepaald.

Dit veronderstelt relevante, betrouwbare, vergelijkbare én gevalideerde statistische gegevens.

Helaas is de criminaliteitsregistratie en –statistiek voor veel verbetering vatbaar in België.

Zo bestaat er geen kwaliteitsvolle, betrouwbare registratie die de hele veiligheidsketen omvat, voldoende teruggaat in de tijd en ook voor de toekomst wordt volgehouden.

Van deze basis voor goed beleid moet dringend werk worden gemaakt.

Hopelijk biedt het Meet- en Opvolgingssysteem voor Strafzaken, kortweg MOS dat momenteel proefdraait echt soelaas.

Maar er is meer.

Uit de gegevens die we wel kennen, kunnen we afleiden dat amper 3% van de feiten die door de politie worden geregistreerd uiteindelijk ook effectief gevolg hebben op de rechtbank.

Vergelijken we België met Nederland – dat overigens over veiligheidsstatistieken beschikt waarop we enkel jaloers kunnen zijn – dan valt vooreerst op dat de parketten veel minder zaken te verwerken krijgen dan de Belgische.

In België moesten de parketten in 2002 zo'n 935.471 zaken verwerken.

In Nederland, dat bovendien zes miljoen inwoners meer telt, ontvingen de parketten 229.600 dossiers.

Anders dan in Nederland worden in België wel veel meer zaken geseponneerd (78% in België tegen amper 11% seponeringen in Nederland!).

Hoe is dat verschil te verklaren?

Anders dan in België maken de Nederlandse korpschefs van de parketten en de politiecommissarissen afspraken over het aantal en de aard van de zaken die een parket aanneemt.

Of en welke criminaliteitsvormen aan het parket worden overgemaakt, hangt er ondermeer vanaf of met een redelijke inspanning een afdoend resultaat kan en zal worden geboekt.

Bepalend zijn o.m. de schade aangebracht aan medeburgers of aan de samenleving als geheel (bijvoorbeeld bij een ernstige aantasting van het milieu).

In dergelijke gevallen zal het openbaar ministerie zeer intensief optreden.

Bij minder zware zaken wordt het strafrecht zo ingezet dat het aanvullend werkt op preventieve en bestuurlijke maatregelen tegen criminaliteit en bij uitbreiding tegen allerlei vormen van overlast.

Het Openbaar Ministerie kan zich zo concentreren op een snelle aanpak van ingrijpende criminaliteit.

Onder meer op basis van een grondige omgevingsanalyse maken de Nederlandse parketten een inschatting van bijvoorbeeld het minimum

en het maximum aantal inbraak- en geweldszaken dat het in een bepaalde periode wil binnenkrijgen.

Vervolgens maken de parketten afspraken met de politie, zodat hierop actief kan worden gestuurd, beleidsmatig en zaak per zaak.

Door deze afspraken is de instroom kleiner maar de output des te groter.

In België daarentegen is het Openbaar Ministerie al jaren overbelast, de politie en bevolking gefrustreerd over het gebrek aan of de te trage reactie op misdrijven allerhande.

Als voormelde werkwijze wordt aangevuld met een uitbreiding van de autonome afhandelingbevoegdheid door politiediensten met instrumenten als politionele transactie, administratieve boete, taakstraf en bemiddeling... telkens met de mogelijkheid tot rechterlijke controle achteraf, is de kans groot dat sneller, effectiever en gepaster kan worden gereageerd op snelle criminaliteit en overlast.

Bovendien krijgt het parket meer ademruimte om zich ten gronde te concentreren op meer ingrijpende fenomenen en delicten.

Behalve de wet op de gemeentelijke administratieve sancties, waarvan de gemeenten in de provincie Antwerpen behoorlijk goed gebruik maken, is België nog niet zo ver.

Ten vierde: zet resoluut in op samenwerkende overheden, maak het mogelijk en verplicht ze om samen gedeelde veiligheidsdoelstellingen te bereiken!

Als de zorg voor een veilige samenleving een gedeelde verantwoordelijkheid is en veiligheidsdoelstellingen van bij de aanvang in te bouwen intrinsieke kwaliteitseisen van elk beleidsdomein zijn, dan ligt het voor de hand dat overheden en diensten optimaal moeten samenwerken om ook de maatschappelijke veiligheidsdoelstellingen te realiseren.

Welzijn, onderwijs, medici, bijzondere jeugdhulp, gezinszorg om er maar enkele te noemen zijn geen tegenstanders van politie en justitie en vice versa, als het op het realiseren van meer veiligheid aankomt, maar partners en objectieve bondgenoten.

Ze moeten zich ook als zodanig gedragen!

Vanzelfsprekend moet ook de internationale samenwerking op het vlak van risicobeheersing en criminaliteitsbestrijding worden versterkt.

Risico's, onveiligheid, criminaliteit en terrorisme kennen geen grenzen!

Opdat samenwerking ook echt zou kunnen slagen, dienen een aantal randvoorwaarden te worden vervuld met betrekking tot de herdefiniëring van het beroepsgeheim, de uitwisseling van gegevens en het linken van allerhande databanken.

Dames en heren,

Ik rond stilaan af, met een selectie uit een aantal lokale en provinciale veiligheidsinitiatieven die mijns inziens nauw aansluiten bij het veiligheidskader dat ik zonet heb toegelicht.

1. Iedereen wint als we zorgen voor een bundeling en makkelijke ontsluiting van goede voorbeelden op het vlak van veiligheid.

Tal van steden en gemeenten van onze provincie ondernemen immers schitterende acties op het vlak van veiligheid.

Ik verwijs hierbij naar de eerder vernoemde inbraakbrochure uit de zone Rupel, die we –als handig instrument - ter beschikking zullen stellen van alle gemeenten.

Waarom zouden we geen brede veiligheidsvoorschriften opnemen in provinciale bouwverordeningen?

Dit ter ondersteuning en aanvulling van het technopreventief advies, zoals o.m. wordt aangeboden door de gemeente Schelle, de stad Antwerpen en de politiezone Grens. O.m. de politiezone Lier werkt met buurtcafés waar burgers en politie mekaar ontmoeten om over onveiligheid in de wijk te praten. De zones Antwerpen en Mechelen blinken uit in de opvolging en opsporing van jongerencriminaliteit, de strijd tegen spijbelen en tegen wapens op school.

Zone KENO is dan weer bijzonder sterk gespecialiseerd in de strijd tegen drugs in het verkeer.

2. Begin 2010 organiseren we een provinciale veiligheidsconferentie over intrafamiliaal geweld.

Met het oog op tastbare resultaten moet deze conferentie onder meer uitmonden in nieuwe, resultaatgebonden afspraken en methodes voor een betere preventie en gerichte aanpak van intrafamiliaal geweld.

Veelbelovend is alvast dat alle partners zich ten volle inzetten om van deze veiligheidsconferentie een succes te maken.

Zo zal onder meer worden gewerkt op de beperkingen, maar vooral de mogelijkheden van interdisciplinair case-overleg, de link tussen alcohol- en/of drugsmisbruik met intrafamiliaal geweld, de vicieuze cirkel van getuige en/of slachtofferschap naar daderschap. Uiteraard zullen we ook gebruik maken van de expertise die de steden Antwerpen en Mortsel inmiddels hebben opgebouwd.

3. We zetten onze doorgedreven WODCA-acties tegen verkeerscriminaliteit gericht en onvermoeibaar verder.

Te snel rijden en rijden onder invloed zullen we in de provincie Antwerpen nooit tolereren.

Iedereen die onder invloed of met schending van de snelheidsbeperkingen gebruik maakt van de weginfrastructuur in de provincie Antwerpen, moet ervan doordrongen zijn dat de pakkans erg groot is.

Voor de strijd tegen druggebruik in het bijzonder in het verkeer voeren we gevoelig op door de inzet van de speekseltest.

Meer nog dan in het verleden zullen we het verkeersveiligheidsbeleid steunen op een grondige en kwalitatieve analyse van de reële risico's.

4. We bouwen onze pioniersrol op het vlak van civiele veiligheid verder uit.

Vanaf het najaar beginnen we met bezoeken aan alle SEVESO-bedrijven uit de provincie om de Nood- en Interventieplannen, het oefenbeleid en de opleidingsbehoefte te bespreken, goede voorbeelden op te lijsten en te delen.

Daarbij aansluitend zullen we de samenwerking met de aangrenzende Nederlandse provincies rond civiele veiligheid en criminaliteitsbestrijding verhogen, in het bijzonder – in de juiste context, begrijp na de effectieve verdieping - op en om de Westerschelde.

5. We versterken het – inmiddels met de procureurs des Konings uitgebreide – provinciaal veiligheidsoverleg om alvast in

Antwerpen te komen tot een resultaatgestuurd, inclusief en integraal veiligheidsbeleid.

In het verlengde daarvan ijveren we ervoor om justitie als discipline zes te betrekken bij de rampenbestrijding en -coördinatie.

Heel wat ongevallen en incidenten hebben immers ook justitiële aspecten.

6. Een zeer belangrijke troef voor een geïntegreerd en zeer vooruitstrevend veiligheidsbeleid is allicht project Campus Vesta.

Vanaf 2011 zullen in dit opleidings- en oefencentrum zowel politie, brandweer, ambulanciers, privébrandweerdiensten, preventiediensten van privébedrijven en openbare diensten worden opgeleid en bijgeschoold.

Beleidsmensen en particulieren zullen hier hun competenties kunnen oefenen, verbreden en verdiepen.

Een hoogstaand opleidingscentrum, met een sterk uitgebouwde kwaliteitsborg, is ongetwijfeld de beste hefboom voor een brede en multidisciplinaire visie op veiligheid.

Bovendien moet het de plek worden waar alle veiligheidsmedewerkers mekaar ontmoeten, leren kennen en waarderen.

7. Tot slot, willen we bovenal ook bijdragen tot een genuanceerd veiligheidsdiscours: alle risico's uitsluiten lukt helaas niet. Absolute veiligheid waarborgen gaat evenmin. Bovendien, duurzame veiligheid begint bij mensen: bij sterke gezinnen, bij prettig wonen, bij een goede samenleving waarin iedereen telt, erbij hoort én erbij wil horen, en zich goed voelt in zijn/haar vel. Dit inzicht staat een zeer doortastend veiligheidsbeleid dat kordaat, streng en snel reageert op misdrijven, ongevallen en rampen niet in de weg. Integendeel, het versterkt het.

Met het reeds vermelde veiligheidsparadigma in het achterhoofd zal ik eindigen met een verhaal.

In *Pragmatism* schreef William James (1842-1911) het volgende:

Stel dat de schepper van de wereld je voor de schepping een vraagstuk had voorgelegd door te zeggen: "ik ga een wereld maken waarvan niet zeker is dat die gered wordt.

Een wereld die slechts voorwaardelijk volmaakt zal zijn, waarbij de voorwaarde is dat elke afzonderlijk handelende persoon zijn eigen uiterste best doet.

Ik geef je een kans om aan zo'n wereld deel te nemen.

Voor haar veiligheid zie je, zijn geen garanties.

Het is een echt avontuur met echt gevaar, maar het zou kunnen lukken.

Het is een sociaal project waarin door samenwerking een echte klus geklaard moet worden.

Doe je mee aan die optocht?

Heb je genoeg vertrouwen in jezelf en in de andere deelnemers om het risico aan te durven?

Of zou je antwoorden dat je in de plaats van een onderdeel te worden van een zó fundamenteel pluralistisch en irrationeel universum er de voorkeur aan gaf om terug te vallen in de slaap van een niet-bestaan waaruit je voor een ogenblik was gewekt door de stem van de verleider?"

Welnu, ook al zullen we gedwongen blijven om te gaan met geweld, criminaliteit, menselijk of maatschappelijk gedrag dat ons verontwaardigt, risico's allerhande, laten we het dan steeds doen met aanvaarding van de kwetsbaarheid van elke mens, vanuit een hoopvolle drijfveer dat we desondanks de maatschappij samen beter kunnen en moeten maken!

Die hoop, dat zelfvertrouwen wens ik u allen.

Laat deze hoop ten volle kiem vatten in onze provincie.

